

Til
Udvalget for Småøer

Omø, den 11.9.2023

Kære medlemmer af Udvalget for Småøerne.

Tak for jeres besøg på Omø. Vi var glade for, at I tog jer tid til at besøge os, omend vi godt kunne have brugt mere tid sammen med jer – især til borgermødet, men det er jo positivt.

Som aftalt fremsender vi problematikker og *Spørgsmål*: som opsamling fra rundturen og borgermødet. Vi håber I vil tage det op.

OMØ VANDVÆRK

Vandværkerne på Agersø og Omø ansøgte i samarbejde med Slagelse Kommune om økonomisk støtte fra Statens Grundvandsfond. Vi fik tilsagn i december 2022 om, at statens vil dække 40 % af udgifterne til Grundvandssikring på øerne. Det er vi naturligvis meget glade for. Men tilbage er en udgift på 60 % som forbrugere skal dække.

I budget 2024 har Slagelse anslået denne del af udgifterne til 2,588 millioner for Agersø og Omø vandværker.

Spørgsmål: Vil udvalget arbejde for en udgiftsdækning på 100 % af udgifterne til Grundvandssikring for de mindre ø-vandværker begrundet i de få forbrugere til at dække den resterende udgift?

Lånefinansiering af fast ejendom på småøerne.

På Omø har vi netop oplevet, at en interesseret helårsbeboer ikke kunne låne 500.000 kr. til et hus på Omø Banker og realkreditselskaber vil ikke belåne huse begrundet i, at de er for billige. Dermed når man heller ikke til at kunne bruge ordningen: Statsgaranterede boliglån i tyndt befolkede områder.

Ordningen har i al fald på Omø ikke haft den ønskede virkning og har dermed heller ikke skabt øget tilflytning.

Spørgsmål: Vil Udvalget se på ordningen og kriterierne for at undersøge, om ordningen lever op til formålet med at skabe øget bosætning i de tyndt befolkede områder?

Landevejsprincippet.

På Omø ser vi frem til den fulde implementering af landevejsprincippet. Vi har rigtig gode erfaringer med lokal tilrettelæggelse af de indtil nu givne midler til takstnedsættelser, hvor Slagelse Byråd har uddelegeret kompetencen til at beslutte, hvordan takstnedsættelserne skal udmøntes – både mht. perioder og takstgrupper - til Ø-udvalget.

På Omø er vi endnu ikke i mål med landevejsprincippet i de 46 uger, men vi er ikke i tvivl om, at et fuldt landevejsprincip vil have stor betydning for bosætning, pendling, turisme og erhvervsudvikling på øerne. Det er dog fortsat af allerstørste betydning, at tilrettelæggelsen af ordningen sker lokalt og i samarbejde med øboerne.

Vi oplever dog netop nu, at øgede brændstofudgifter og prisstigninger på bl.a. værftsophold truer serviceniveauet i form af både øgede priser og beskæring af fartplanen.

Hvis man vil sikre den fulde implementering af landevejsprincip, er det nødvendigt med en forhøjelse af § 20 tilskuddet begrundet i stigende brændstofpriser, og den stigende inflation. Ellers vil de stigende brændstofpriser og de generelle prisstigninger udhule landevejsprincippet, og man vil ikke som bruger af færgerne opleve, at landevejsprincippet er gennemført, da takster stiger.

Bloktilskuddet skal jo ikke alene dække kommunernes udgifter til færger – selvom det udgør en væsentlig begrundelse for tilskuddet, men også meromkostninger (ift. samme ydelse på fastlandet) til bl.a. børnepasning, skole og ældreomsorg.

Spørgsmål:

- Vil udvalget arbejde for at Landevejsprincippet udrulles på en sådan måde, at vi som hidtil får et årligt tilskud/beløb øremærket til nedsættelse af færgetakster, som vi lokalt kan administrere?
- Vil udvalget arbejde for at sikre fastholdelse af serviceniveau (bl.a. sejlplan) gennem en ekstra forhøjelse af § 20 tilskuddet?

Vedr. flexboliger:

Omø oplever, at flexboligordningen er blevet en hæmsko for udviklingen på øen, da stort set alle helårsboliger sælges med flexboligstatus og benyttes som billige sommerhuse.

Vi er godt klar over, at flexboligordningen er administreret af kommunerne, men måske trænger ordningen til et eftersyn.

Spørgsmål:

- Vil udvalget foreslå en evaluering af flexbolig med særligt henblik på ordningens indflydelse på boligmarkedet på øerne?
- Kan man på øerne forestille sig en omvendt flexboligordning, så man har folkeregisteradresse på øerne og flexbolig i sin 'byadresse'?
- Kan erhvervsejendomme opnå flexboligstatus?

Friø-projekt

Omø har på baggrund af boligsituationen på Omø med bl.a. den omsiggribende flexboligordning og konsekvenserne heraf søgt ind på friø-ordningen på to områder:

Dispensationsansøgning nr. 1:

Planlovens § 40a ønskes udvidet til også at omfatte, at Slagelse Kommune kan dispensere således, at ejere af sommerhuse på Omø som en forsøgsordning også selv kan bo helårs i deres sommerhus (og at man ikke blot kan leje det ud) og dermed dispensation fra Planlovens § 41 om, at det kun er pensionister, der efter at have ejet deres sommerhus i et år, må bo helårs i sommerhuse.

Dispensationsansøgning nr. 2:

Der ønskes dispensation fra bekendtgørelse om engangstilskud til etablering af almene boliger på småøerne og i ø-kommuner (§ 98 d, stk. 4, i lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 3. august 2020, som ændret ved lov nr. 2077 af 21. december 2020 fastsættes efter bemyndigelse)

Vi ønsker en dispensation, således at Omø Boligforening som privat boligforening kan opnå tilskud til bygning af to lejeboliger på Omø med bl.a. fondsfinansiering, da Omø ud over velegnede helårsboliger i høj grad også mangler egnede lejeboliger.

Vi håber at udvalget vil medvirke positivt til at ovenstående kan lade sig gøre – om ikke gennem friø-forsøget, så på anden vis.

Erhverv på småøerne.

Vi er glade for godstilskudsordningen, som nedsætter godstaksterne for erhvervet.

Men der er ud over godstaksten på færgerne alligevel væsentligt forøgede udgifter for erhvervet, bl.a. dagligvarebutik og bryggeri, som har ekstraudgifter til varebil, der skal transportere varer til virksomheden, hvor man på fastlandet får varerne leveret til døren.

Spørgsmål: Vil udvalget arbejde for, at ø-erhverv bliver ligestillet med erhverv på fastlandet fsva. udgifter til varetransport fra fastlandet til øen og transport på øen?

Derudover oplever vi ofte, at virksomheder på fastlandet ikke vil levere varer til ikke-brofaste øer.

Spørgsmål: Vil udvalget undersøge, om det er lovligt at forskelsbehandle afhængigt af bosted?

Standard-færgeprojektet.

I forbindelse med Færgesekretariatets standardfærgeprojekt er en ny model for finansiering, når det gælder færgebyggeri, taget i brug – nemlig leasingmodellen, hvor kommunen leaser færgen og betaler en årlig leasingafgift.

Denne leasingafgift påvirker, som det er nu, kommunens serviceramme, hvor tidligere tiders nybyggeri af færger, der bestod i optagelse af et anlægs lån, ikke havde den virkning. Det er meget uheldigt, hvis en leasingafgift kommer til at påvirke servicerammen og dermed kommunens i forvejen store problemer overholde serviceramme.

Spørgsmål:

- Hvordan vil Folketinget sikre, at den dyre leasingafgift ikke påvirker kommunernes serviceramme?
- Vil Udvalget arbejde for, at der afsættes en statslig pulje til afledte udgifter ifm. etablering af el-anlæg på fastlandet og øerne?

Digerne på Omø - et principielt paradoks

På underudvalget vedr. Småøernes studietur d. 31. august på Omø, fortalte vi om vores diger og den lange proces med at skaffe finansiering til digerne. Vi italesatte bl.a. det paradoks, at det ikke er muligt for lodsejere fastboende såvel som sommerhus- og fritidshusejere der ikke direkte (fik vand i deres huse), men indirekte blev berørt af stormflodhændelsen, at bidrage til betalingen af lånet. På Omø var hele havneområdet oversvømmet, hvilket betød at ingen kunne komme til og fra havnen til færgen. Så selv om mange af de indirekte berørte tilbød at indbetale til digerne, må digelaget ifølge lovgivningen ikke opkræve. Dette betyder, at det er forholdsvis få lodsejere, der må finansiere digerne over ejendomsskatterne til gavn for de mange. Dette bør udvalget se på - ikke mindst set i lyset af klimaændringer og udsigt til flere højvandsstigninger.

Stormflod i 2006 og processen med etablering af digerne

- Stormflod d. 3. november 2006.
- Godt 30 huse ved Kirkehavn blev oversvømmet.
- Der blev nedsat en arbejdsgruppe blandt de berørte lodsejere der skulle arbejde på at få etableret diger på Omø.
- Kontakt til Slagelse Kommune om økonomisk hjælp. Her blev det præciseret det var lodsejernes eget ansvar at beskytte sig mod oversvømmelse.
- Arbejdsgruppen tog selv kontakt til en rådgivende ingeniør og kystdirektoratet. I 2009 havde vi et projekt, men igen penge.
- Folketinget havde i forbindelse med finansloven besluttet at afsætte 12 mio. Over en 3-årig periode til diger på småøerne, men de viste sig at være skattepligtige.
- Vi klagede vores nød til Slagelse Kommune som ikke er skattepligtig. Kommunen tilbød at overtage projektet. Og vi sagde ja tak.

Med hjælp af folketingsmedlem Henrik Brodersen DF (valgt i Slagelse), og forligspartierne vedr. kystpuljen i 2010 som havde til formål at støtte danske småøer til sikring af beboelser mod havets indtrængen fik Omø 5 mio. Hertil hjalp Slagelse Kommune med godt 500.000 kr. til transportudgifter ved sejlads af materialer.

I 2013 var projektet klart til licitation og i mellemtiden blevet en del dyrere og er endt med 9,5 mio.

Digerne stod færdige i forsommeren 2014.

Digerne består af:

- 1) Stenkastningsbeskyttet jorddige mellem genbrugsstationen og Perlen (kote 2,68)
- 2) Højvandsmur udført som træ-væg fra genbrugspladsen og Sejlerstuen, samt bump på vejen fra færgen (kote 2,40)
- 3) Jorddige fra Omø Havnevej, syd om lystbådehavne til bakkerne ved Skovbrøndvej (kote, 2,40,2,50 og 2, 52).
- 4) Sanddige udført som forstærket strandvold syd for Omø sø. (Kote 2, 13,)

Der er nedsat et digelag – Omø Digelag Nord.

Digerne er låne finansieret i kommunekredit med knap 1.mill 948 tusinde og rente 1,9. De berørte lodsejere tilbagebetaler lånet over ejendomsskatten. Kommunen stiller garanti for digelagets lån.

Bankomkostninger:

På småøerne har vi mange foreninger, og Omø er ingen undtagelse – vi har mindst 30 foreninger af forskellig slags.

Stort set alle foreninger har brug for en bankkonto, men der er rigtig mange foreninger, der faktisk ikke har råd til det!

De stigende gebyrer på omkring 2000 kr. om året er ved at slå bunden ud af mange foreningskasser. Fx skal 20 af Omø Beboer- & Grundejerforenings indbetalte medlemskontingenter a 100 kr. gå til bankgebyrer.

Foreningerne har netbank og klarer selv alle bankforretninger og har normalt ingen kontakt med bankens personale - alligevel er der dette voldsomme gebyr.

Den eneste kontakt fra bankens side er, når vi skal bevise, at vi ikke hvidvasker penge gennem omfattende dokumentation, hvor der er et bureaukratisk system, så man skulle tro, at det drejede sig om virksomheder med en millionomsætning og massevis af udenlandske handler.

Foreningerne oplever, at med et indestående på mellem 25.000 og 100.000 kr. og eneste indtægt fra kontingenter og evt. overskud fra et arrangement står hverken gebyrer eller hvidvaskningslovgivningen mål med det at drive en frivillig forening, og bestyrelserne er fortvivlede over, at det er sådanne ting, man skal bruge økonomi og energi på i stedet for at arbejde for at skabe aktiviteter for foreningens medlemmer.

Spørgsmål:

Vil Udvalget arbejde for, at det bliver lettere og billigere at drive forening i Danmark?

Som aftalt vedhæftes Omø Turismestrategi, og derudover også brev fra Birger Bo Johansen og et læserbrev af Hanne Schultz, der knytter an til borgermødets debat om offentlig trafik – bragt i Sjællandske.

Venlig hilsen

Ebba Lawaetz
Ø-udvalgsmedlem

Jonna Andersen
Næstformand
Omø Beboer- & Grundejerforening

Dorthe Winther
Formand
Omø Beboer- & Grundejerforening